

Εδώ θέλω να θυμηθούμε όλοι μαζί κάποιους όρους από την ύλη του μαθήματος.

Η γεωργική εκμετάλλευση αποτελεί το «κύτταρο» της γεωργικής οικονομίας κάθε κράτους. Η σωστή διαχείριση και οργάνωσή της μπορούν να δώσουν συγκριτικό πλεονέκτημα τόσο στον παραγωγό όσο και στην περιοχή.

ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα βασικά χαρακτηριστικά των ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι το μικρό μέγεθος τους, η πολυτεμαχισμένη γεωργική γη που διαθέτουν και η μεγάλη γεωγραφική διασπορά τους. Τα χαρακτηριστικά αυτά, που είναι εντονότερα σε ορισμένες περιοχές, αποτελούν τα σοβαρότερα προβλήματα και εμπόδια του εκσυγχρονισμού και της αναπτύξεως της ελληνικής γεωργίας και είναι γνωστά ως εγγειοδιαρθρωτικά προβλήματα. Το μέγεθος της γεωργικής εκμεταλλεύσεως στη χώρα μας, αν μετρηθεί σε στρέμματα γεωργικής γης, εξακολουθεί να παραμένει πολύ μικρό σε σύγκριση με το αντίστοιχο άλλων χωρών και ειδικότερα των χωρών της ΕΕ. Έτσι η μέση έκτασή της, από 39,31 μόνο στρ. που ήταν το 1991, έγινε 44,16 το 1999-20001. Στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης η αντίστοιχη μέση έκταση ανά εκμετάλλευση είναι 155 στρ. περίπου το 1999.

Τα προβλήματα της Ελληνικής Γεωργίας

Η σημασία της ελληνικής γεωργίας για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική πρόοδο και ευημερία της χώρας μας εξακολουθεί να είναι πάντοτε πολύ μεγάλη.

Αυτό προκύπτει από το ρόλο και τα βασικά μεγέθη του γεωργικού τομέα στο σύνολό του. Ειδικότερα ο τομέας αυτός:

- Απασχολεί το 13% περίπου των εργαζομένων της χώρας μας.
- Αξιοποιεί τους πιο σημαντικούς φυσικούς πόρους της χώρας
- Εξασφαλίζει μεγάλο μέρος των αναγκών του πληθυσμού της χώρας σε είδη διατροφής, αφού η εγχώρια παραγωγή σε πρωτογενή και μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα καλύπτει τις εγχώριες καταναλωτικές ανάγκες μας, με εξαίρεση τα ζωικά κυρίως προϊόντα όπως κρέατα και γαλακτοκομικά.
- Εφοδιάζει με πρώτες ύλες τις ελληνικές γεωργικές βιομηχανίες
- Αποτελεί τη βάση για τη δημιουργία ποικίλων δευτερογενών οικονομικών δραστηριοτήτων επεξεργασίας, μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων που προσφέρουν πρόσθετες ευκαιρίες για απασχόληση.
- Παράγει το μεγαλύτερο ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε τρέχουσες τιμές και το 35% περίπου της αξίας των συνολικών εξαγωγών της χώρας, εξασφαλίζοντας πολύτιμο ξένο συνάλλαγμα.
- Συμβάλλει σημαντικά στη διατήρηση της ισορροπίας του φυσικού περιβάλλοντος και στην προστασία του.
- Αποτελεί την κοιτίδα των κοινωνικών και πολιτιστικών αξιών του έθνους και προϋπόθεση για τη διαφύλαξη της εθνικής μας φυσιογνωμίας.

Με τα δεδομένα αυτά, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ελληνική γεωργία αποκτούν ιδιαίτερη σημασία και βαρύτητα. Τα προβλήματα αυτά, πολλά από τα οποία παρατηρούνται και σε πολλές άλλες χώρες και

ιδιαίτερα στις μεσογειακές, μπορούν να διακριθούν σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα με το χαρακτήρα τους. Οι δύο βασικές κατηγορίες είναι τα τεχνικά προβλήματα και τα οικονομικά προβλήματα.

τεχνικά Προβλήματα Γεωργίας

Στα τεχνικά προβλήματα της ελληνικής γεωργίας συγκαταλέγονται⁴:

- Ο εντοπισμός και η πλήρης αξιοποίηση των υδατικών πόρων της χώρας για την επέκταση των αρδευομένων εκτάσεων.
- Η δημιουργία νέων βελτιωμένων ποικιλιών φυτών και φυλών ζώων με υψηλότερες αποδόσεις, μεγαλύτερη αντοχή στις ασθένειες και τα έντομα και ομαλότερη εποχιακή κατανομή του όγκου της παραγωγής (πρώιμες και όψιμες ποικιλίες).
- Η επέκταση της μηχανοποίησης των καλλιεργητικών εργασιών και φροντίδων σε όλες τις φάσεις της παραγωγικής διαδικασίας.
- Η βελτίωση των προβλέψεων των καιρικών συνθηκών και η αύξηση της προστασίας της γεωργικής παραγωγής από δυσμενείς καιρικές συνθήκες.
- Η χρησιμοποίηση της ηλιακής, αιολικής και πυρηνικής ενέργειας στη γεωργία.

Μερικοί από τους ορισμούς που δίνονται για την γεωργική εκμετάλλευση είναι οι εξής:

1ος Η Γεωργική Εκμετάλλευση είναι στη γεωργία η βασική τεχνικό - οικονομική παραγωγική μονάδα, αντίστοιχη με τη βιομηχανική και την εμπορική επιχείρηση. Είναι τοπικά προσδιορισμένη, βρίσκεται κάτω από ενιαία διαχείριση και παράγει πρωτογενή φυτικά ή ζωικά προϊόντα. Αποτελεί δηλαδή ένα παραγωγικό οργανισμό, όπου εφαρμόζεται ένα σύστημα παραγωγής πρωτογενών (γεωργικών) προϊόντων.

Γεωργική εκμετάλλευση νοείται η μονάδα παραγωγής προς πώληση ενός ή περισσότερων προϊόντων των κλάδων της γεωργίας υπό ενιαία διοίκηση και διαχείριση. Στις δραστηριότητες της γεωργικής εκμετάλλευσης πλην της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής περιλαμβάνονται η διακίνηση, μεταφορά, τυποποίηση, συσκευασία, αποθήκευση, μεταποίηση, χονδρική και λιανική πώληση αποκλειστικά των προϊόντων που παράγει η εκμετάλλευση.

Ως σύστημα παραγωγής εννοούμε κάθε συνδυασμό παραγωγικής αξιοποιήσεως του εδάφους, της ανθρώπινης εργασίας και των άλλων μέσων της παραγωγής, για την ανάπτυξη ενός ή περισσότερων καλλιεργειών ή εκτροφών και την παραγωγή γεωργικών προϊόντων.

Ο διαχειριστής ή αρχηγός της Γεωργικής Εκμετάλλευσης είναι ο γεωργός ή καλλιεργητής, ή παραγωγός, ή αγρότης, ή εκτροφέας που ασχολείται με την οργάνωση και τη διαχείρισή της και κατά κανόνα προσφέρει και ο ίδιος χειρωνακτική εργασία. Επίσης ο αρχηγός της γεωργικής εκμετάλλευσης νοείται φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα και είναι νομικά και οικονομικά υπεύθυνο για την κανονική λειτουργία της.

Τέλος Μέσα ή συντελεστές παραγωγής της Γεωργικής Εκμετάλλευσης, είναι τα υλικά αγαθά ή οι υπηρεσίες που έχει στη διάθεσή του ο διαχειριστής της. Τους συντελεστές αυτούς χρησιμοποιεί με διάφορους τρόπους ή συνδυασμούς για την παραγωγή φυτικών ή ζωικών γεωργικών προϊόντων. Ως βασικοί συντελεστές παραγωγής θεωρούνται το έδαφος, η εργασία και το κεφάλαιο, το οποίο και συμπεριλαμβάνει όλα τα υπόλοιπα μέσα παραγωγής.

Ο τρόπος εκμεταλλεύσεως της γεωργικής εκμετάλλευσης

Το χαρακτηριστικό αυτό αναφέρεται στο καθεστώς ιδιοκτησίας των συντελεστών της παραγωγής και κυρίως του εδάφους. Με βάση τον τρόπο της εκμεταλλεύσεως διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες.

1. **Αυτοκαλλιεργούμενες ή άμεσα εκμεταλλευόμενες**, στις οποίες ο υπεύθυνος αρχηγός και διαχειριστής είναι συγχρόνως και ιδιοκτήτης των μέσων παραγωγής και κυρίως της γεωργικής γης
2. **Ενοικιαζόμενες**, στις οποίες το έδαφος δεν ανήκει στον αρχηγό της εκμεταλλεύσεως, που τις εκμεταλλεύεται, αλλά είναι ιδιοκτησία άλλου, στον οποίο ο αρχηγός καταβάλλει μια αμοιβή σε χρήμα ή σε είδος για τη χρησιμοποίηση των περιουσιακών του στοιχείων.
3. **Επίμορτες**, στις οποίες η εκμετάλλευση είναι κοινή μεταξύ του ιδιοκτήτη και του ενοικιαστή, με βάση συμφωνία «επίμορτου αγροληψίας», όπου καθορίζεται το μερίδιο του καθενός από την παραγωγή.

Η μορφή οργάνωσης και η νομική μορφή της γεωργικής εκμετάλλευσης

Το χαρακτηριστικό αυτό αναφέρεται στον αριθμό των ιδιοκτητών μιας γεωργικής εκμετάλλευσης και στο νομικό χαρακτήρα της. Από την άποψη αυτή, οι εκμεταλλεύσεις διακρίνονται στις..

1. **Ατομικές**, οι οποίες ανήκουν σε ένα φυσικό πρόσωπο.
2. **Συλλογικές**, οι οποίες αποτελούνται από δυο ή περισσότερες γεωργικές εκμεταλλεύσεις οργανωμένες σε ένα ενιαίο σύνολο κάτω από κοινή διαχείριση.
3. **Δημόσιες**, που δεν ανήκουν στον ιδιωτικό τομέα.

Παράγοντες που επηρεάζουν μια γεωργική εκμετάλλευση

Η διαμόρφωση του τύπου μιας γεωργικής εκμετάλλευσης από πλευράς σχετικής συμμετοχής των επικρατούντων παραγωγικών δραστηριοτήτων και κατ' επέκταση μιας γεωργικής περιοχής δεν είναι μια τυχαία εξέλιξη. Είναι αποτέλεσμα διαφόρων παραγόντων, οι οποίοι είναι συχνά αλληλένδετοι μεταξύ τους και επηρεάζουν τα χαρακτηριστικά των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Οι παράγοντες αυτοί επιδρούν στη διαμόρφωση των παραγωγικών κλάδων γιατί επηρεάζουν ένα ή περισσότερα από τα εξής στοιχεία:

- α) Τις αποδόσεις ανά στρέμμα των παραγομένων προϊόντων,
- β) Τις τιμές των μέσων παραγωγής,
- γ) Τις τιμές των προϊόντων παραγωγής και
- δ) τους αντικειμενικούς στόχους των γεωργών.